

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Disputationes Chirurgicae Selectae

Haller, Albrecht von

Lausannae, MDCCLV.

VD18 90538889

Sectio I. Resolutio problematis chirurgici de extractione Cataractae ultra
perficienda.

urn:nbn:de:gbv:45:1-16577

monstratio. Resolutio præcedit demonstrationem. Separatim hoc igitur ordine duo hæc tractabimus momenta. *Dux* inde partis hujus secundæ emergunt *sectiones*, quarum [a] prima sistet resolutionem [b], altera vero demonstrationem problematis hujus chirurgici. Sequitur ideo.

S E C T I O I.

Resolutio problematis chirurgici de extractione Cataractæ ultra perficienda.

§. LX. Si *rigorosam* desiderares *problematis præfixi resolutionem* atque *demonstrationem*, ad hanc pariter atque istam omnino plura prævia requirerentur principia, eorumque multo fusiores disquisitiones, si quidem hac vice me tam rigorosum esse voluissẽm. Malui vero rem præsentem *liberiori* tentare *methodo*, observata tamen ea scribendi generis accuratione, quæ omnem, quam vulgo sibi sumunt, *methodo* geometrarum non plane rigorosa scribentes, licentiam prohibet excedentem. Hoc consilio præmissa instrumentorum ad proponendam hanc curationis cataractæ speciem necessariorum notitia confestim me ad ipsius nostri *problematis resolutionem* accingam, subjuncta postea eorum explicatione, quæ ad caput rei plenius intelligendum facere potest.

*Excusatio
liberioris
dicendi ge-
neris.*

§. LXI. *Instrumenta*, quæ ad cataractam nostra *methodo* extrahendam requiruntur, sunt [a]: *lanceola* myrtiformis plano-convexa, ex utroque latere secans, cuspidem habens tenuissimam acutissimamque, & in ea, qua cum manubrio conjungitur, parte paululum incurvata [b]; *specillum sulcatum* [Gallis: *sonde creuse*] ex chalybe confectum, extremitate gaudens polita, rotunda, non sulcata, sulco prædita paululum profundiori, & in marginibus suis bene lævi nec inæquali, quod denique manubrii loco *volfellam* habet non dentatam, sed planam [c]; *forfex* brachia habens recta, tenuia, juxta manubrium incurvata, & quæ ad extremitatem eorum usque ejusdem sunt crassitiei [d]; *acus* post cuspidem ipsius acutissimam bene lævis & polita [e]; *cochlear* denique parvulum argenteum, quod manubrii loco *volfella* iterum instructum est.

*De instru-
mentis ad
sequentem
operatio-
nem perti-
nentibus.*

§. 62. Jam (§. 60.) succedit ipsa *resolutio problematis*, nostri *chirurgici de cataractæ extractione ultra perficienda*. Ut nempe operatio hæc evadat perfectior, ita eam instituendam esse censeo: 1. explorato morbo, 2.) præparatisque ægro, 3.) ministris, 4.) instrumentis 5.) & reliquis ad operationem requisitis, 6.) ex adverso confidant æger atque Chirurgus, 7.) ita ut hic altiorem, 8.) iste vero inferiorem habeat situm, 9.) sub quo lux inter utrumque permeare, & in oculum operationi obnoxium manumque operatio-

*Ipsa pro-
blematis
dati resolu-
tio.*

ratoris libere illabi potest. 10.) Devinciatur oculus alter fascia aut strophiolo, 11.] transmissisque ægri pedibus inter chirurgi pedes, 12.) atque depositis ipsius supra hujus genua manibus, 13.] ab uno ministrorum observandis, 14.] fumatur lanceola supra descripta, ut calamus apprehendimus scriptorium [§. 61.]. 15.) Jam alter ministrorum caput ægri sursum retrorsumque ad se reclinet, 16.] palpebramque superiorem attollens, 17.] & digitos suos quam levissime apponens, 18.] mobilitatem bulbi oculi caute moderet. 19.] Palpebram vero inferiorem chirurgus deprimat, 20.] digito iterum bulbo oculi leniter appposito, 21.] ejusdemque volubilitatem moderate dirigente 22.]. Oculo nunc ægri, momente artifice, sursum moto, debiteque posito, 23.] in medio inferioris hemisphærii corneæ, 24.] lineæ distantia supra marginem, quo cornea scleroticæ jungitur, 25.] lanceola semper ad mobilitates oculi incertas attemperata, 26.] brachio in mensa juxta posita sussulto, 27.] in dicto [n. 23, 24.] corneæ puncto apponatur placideque demittatur, 28.] moxque sursum versusque pupillæ centrum uveam inter atque corneam directa altius introducatur, 29.] & tandem ista, eadem via & dexteritate reducta, iterum extrahatur. Hæc *primum operationis* complent *stadium*. Quo absoluto sepositoque priori instrumento 30.] fumatur spongia, 31.] aqua tepida imbuta, 32.] iterumque modice expressa, 33.] eaque eluatur plorans oculus. 34.) Hanc seponendo manu sinistra comprehendatur specillum [l. c. lit. b.] supra descriptum, 35.] dextra vero manu forfex 36.] digito annulari, annullo forficis inferiori, pollice vero superiori ipsius annulo immixtis. 37.] Utraque interim palpebra per ministrum, cautione jam indicata, [no. 16-20.] remota, 38.] specillum fulcatum per vulnuscum, lanceola arte factum, immittatur, 39.] atque inter uveam & corneam, 40. oblique ascendens, 41.] manubrio interim paululum declinante, 43.] usque ad lineam horizontalem, corneam in medio ipsius secantem, inque duo æqualia hemisphæria dividentem, 44.] circa scleroticæ cum cornea in hac linea conjunctionem, 45.] manu incertæ oculi mobilitati attemperata dirigatur, 46. atque ita nisi extremitatis specilli politæ contra superficiem corneæ internam modice pressante, oculi bulbus, quantum fieri potest, figatur ac immobilior reddatur. 47.] Quo facto forfice specilli sulco dirigente, [48.] unica & recta incisione, [49.] a vulneris prioris initio usque ad finem sulci immixti specilli aperitur cornea. (50). Eadem cura atque directione [51.], in altero corneæ latere instituat ipsius incisio. En! *alterum operationis* hujus *stadium*. [52.]. Specillo jamjam ore comprehenso, [53.]. seposita vero forfice (54). fumatur iterum spongia [55.]. eaque dicto modo [no. 32. 33.]. denuo eluatur oculus [56.]. qua deposita eadem manu [57.], ut calamus scriptorius, fumatur acus antea [§. 61. lit. d.] delineata [58.]. Sinistra vero manu ex ore comprehendatur [59.], inversum specillum manubrii loco cum volfella instructum [60.]. Volfella hac placide attollatur inci-

incisum corneæ labium triangulare [61]. Hoc elevato acu caute aperia-
tur lentis opacatæ capsula [62.], in margine ipsius inferiore [63]. Si
hac aperta per incisam inferne capsulam non sponte decedit lens obfusca-
ta, [64.], digitis dextræ manus bulbo oculi in superficie ejus superiori proxi-
me juxta latera lentis opacæ appositis [65.], non lateralis sed deorsum
tendens fiat levis pressio [66.]. Si ista nondum sequitur, parvulo isto co-
chleari [§. 61. *lit. d.*] lateraliter inmisso exitus ipsius promoveatur [67.].
Si ne huic quidem artificio obedit, atque concretio ipsius adest, ipsa acu
ejus tentetur provida separatio [68.], cochleari interim in ore retento,
[61.] tumque si vinculis suis liberata nondum sponte succedit prioribus
duobus artificiis, dicta nempe pressione, aut hac irrita, cochlearis ope
educatur [70.]. Si denique obnubilatum hoc corpus majoris est volumi-
nis, quam ut integrum per capsulæ incisionem exire possit, illud altera
volsella cochleari juncta diffringatur [71.]. Atque ita postmodum fragmen-
ta ipsius inverso iterum instrumento, ope nempe extremitatis ejus, cochlear
referentis, successive foras ejiciantur [72.]. Eodem modo quoque reli-
qua corruptæ indolis materia, post exitum lentis opacæ restans, exhau-
riatur [73.]. Oculi cavitatibus probe ita a fœcibus suis depurgatis secta
capsula provide iterum aptetur [74.]. Labia corneæ dehiscentia vel digi-
torum [75.], vel instrumentorum, cochlearis nempe aut volsellæ ope,
molliter suaviterque in situm suum convenientem reclinentur, sollicite ubi-
que aptatis incisarum partium marginibus [76.] & oculi plorantis humi-
ditas indicato modo [no. 32. 33.] exsiccetur [77.]. His peractis facto-
que vix unico visionis experimento in solatium ægri atque operationis cer-
titudinem instituendo [78.], imponantur splenia mollia ex linteis com-
plicatis [79.] collyrio refrigerante imbuta [80.], totumque oculum pe-
nitus contegentia [81.], quæ sustineantur fasciâ conveniente vel stro-
phiolo. Hoc *tertium est stadium*, quo absolvitur operatio [82.], sub-
juncta serâ ægri, ipsique servientium informatione, quoad animi corpo-
risque tranquillitatem [83.]. Æger oculo etiam sano cooperto [84.] in
loco obscuro [85.] atque lecto situ corporis conveniente, capite nimirum
magis elevato relinquatur [86.], cibis mollioribus, remotis acris,
salinis, aromaticis [87.] parce modiceque [88.], potu vero largiori a-
quoso diluto & refrigerante nutritur [98.]. Venæ sectio pro ratione ne-
cessitatis post operationem instituitur atque repetitur [90.], & potio de-
nique anodyna versus somnum ipsi offertur.

§. LXXIII. Absint hic subtilitatis atque supervacaneæ prolixitatis objur-
gationes arti convenientes problematum resolutiones istas suadent, ur-
gent, præcipiunt. Quæ distinctorum legitime distinguendorum multitu-
dine ampla sunt, haud inani abundant prolixitate, qua potius ii frustra
superbiunt, qui agendorum in ejusmodi problematibus occurrentium vix
decimam partem obiter attingunt, & multo verborum rerumque aliena-
rum apparatu distracti mirum quantam eruditionis suæ amplitudinem sibi

*Remove-
tur proli-
xitatis ob-
jectio.*

imaginantur. Lascivæ ejusmodi suadæ potius tribuendum esse contendo, quod multi multa sæpius in certi generis libris lectionibusque publicis se didicisse existiment, qui, quando in ipsis ægris applicare atque exercere volunt superficialias, quibus imbuti sunt, doctrinas, defectum earum demum sentiunt mille modis, quid faciant nescientes, atque officia sua perverse ac imperfecte præstantes. Si *medicinæ* præstantia auxilia tam factilia essent, ac multi sibi persuadent, meliores profecto atque feliciores in foro practico haberemus artifices, quorum tamen defectum in republica nostris quoque temporibus dolemus. Quid de *heroibus* istis *medicis* atque *chirurgicis* brevi studiorum via *medicinæ* sacra præoccupantibus, & temerario mox ausu praxi sese immiscentibus, & qualiacumque non obiter intentata relinquuntibus statuendum sit, me tacente audaciæ ipsorum loquitur effectus.

Agendorum amplitudine in problemate nostro ista non difficiliora sed faciora redduntur.

§. LXIV. Ne vero nimis te deterreat rerum in foro medico agendarum gravitas, sic habeto: ipsa inculcata artis amplitudo distincte proposita eam reddit facilem. Insufficiens autem & vagabunda confusionis abundantia istam ubique impedit, & sæpe quam facillima reddit difficillima. Hac ratione multitudo agendorum in superiori *problemate chirurgico* [§. 42.] tot numeris distinctorum nil impedit, expedit potius in tradita *cataractæ operatione*, debite instituenda. Omnia enim ita cohærent, & se invicem excipiunt, ut semel lecta indivulso nexu menti imprimi possint. Immo tota numerorum series tria tantum includit stadia, quæ in toto opere peragendo percurrenda sunt. Hisce menti infixis, reliqua omnia simul ob oculos habemus.

Transitio.

§. LXV. Resolutionem problematis nunc excipit ejusdem demonstratio [§. 51.], non quidem rigorosa, sed liberiori methodo tradenda [§. 14.]. Sequitur itaque.

S E C T I O I I

De demonstratione dati problematis.

§. LXVI. *Resolutio problematis* modo tradita [§. 62.] veritatem commendatæ operationis, per se spectatæ, non solum nude, sed eatenus simul attingit, quatenus istam hucusque usitatæ, & supra [§. 52.] descriptæ, præferendam esse censemus. Inde *duplex* nobis incumbit *demonstratio*; quarum [a] *una* veritatem commendatæ extractionis cataractæ corroborat [b], altera vero prærogativam hujus operationis evincit. Prius autem punctum supponit posterius. Ex qua ordinis ratione jam sequitur.

PUNC-

